

Minimering av ogräs på fairway och andra kortklippta gräsytor

Januari 2016

Groblad, tusensköna och en golfboll. Foto: Anne Mette Dahl Jensen

Att minimera ogräs

Ogräs är ett problem på gräsarealer som används till golf, fotboll och prydnad mm.

I de nordiska länderna finns det begränsningar vid användning av kemiska växtskyddsmedel på gräsytor, speciellt till arealer där allmänheten får röra sig fritt och ytor som ligger i vattenskyddsområde m.m.

Ett IPM-relaterat skötselprogram kan reducera en del ogräs populationer till en rimlig nivå (realistiska skadetrösklar). Det är inte realistiskt med den kunskap vi har idag, att tro att vi kan få bort alla ogräs från gräsytor. En bra skötsel utan användning av växtskyddsmedel kan dock reducera förekomsten betydligt.

Det är 4 grundläggande strategier som man kan arbeta utifrån:

Sammanfattning

1. Lär känna dina ogräs och sätt in specifika åtgärder på bestämda arealer.
 2. Optimera gödslingsgivan, helst inte under 75 kg N per ha och år.
 3. Klipp aldrig mer än en 1/3 av grässtrået, eftersom det orsakar stress.
 4. Undvik "bar jord". Reparera uppslagen torv och andra skador så fort som möjligt.
 5. Undvik att sprida ogräsfrö med maskiner, klipp om möjligt arealer med mycket ogräs sist.
 6. Undvik fröspridning från ruffytorna.
 7. Sätt en realistisk skadetröskel baserad på klubbens förutsättningar.
1. Anlägg gräset på ren jord och med rent utsäde. (Se faktablad om etablering.)
 2. Försök att få gräset att gro så snabbt och bra som möjligt, för att konkurrera med ogräset.
 3. Försök att minska ogräs från ex. ruffytorna för att minska spridning av ogräsfrö.
 4. Försök att minimera den effekt ogräs har på spelkvalitet och utseende.

Sterf

Vitklöver

Maskros

Tusensköna

Artkunskap

Förutsättningen för att kunna lyckas är att kunna identifiera de ogräsarter som finns och hur deras livscykel och växtkrav ser ut.

- **Vitklöver** (*Trifolium repens*) växer bra vid låga näringsnivåer- här kan ökad kvävegödsling gynna gräset och hålla tillbaka klöver.
- **Maskros** (*Taraxacum officinale*) förekommer ofta där gräset inte sköts intensivt och där grästurfen är gles. En tätare gräsmatta kan minska maskros problemen.

- **Tusensköna** (*Bellis*) gillar fuktiga områden - om jorden hålls torr och grästurfen bli tätare kan deras förekomst minska.
- **Grodblad** (*Plantago major*) trivs ofta bra i kompakterad jord. Jordbearbetning kan förändra växtförhållandena och missgynna grodblad.

Det är väldigt viktigt att veta om ogräset är ett – eller flerårigt, eftersom det bl a påverkar dess spridning.

Ettåriga plantor överlever bara en säsong och kommande år etablerar den sig genom att nya frön gro. Det

är därför viktigt att gå in med åtgärder innan ogräsplantorna hinner blomma och sätta nya frön, som kan gro kommande år.

De fleråriga plantorna kan spridas både genom frön och vegetativt genom utlöpare, rötter mm. (ofta producerar de frön först andra året).

När dessa fleråriga ogräs väl etablerat sig är de svåra att få bort utan herbicider. Därför är strategin även för fleråriga ogräs, att man skall hindra dem från att etablera sig.

Mer om detta finns i STERFs faktablad om etablering utan ogräs.

Optimering av grästillväxten

En tät yta kommer att konkurrera bort en del ogräsplantor. En vägledning finns i STERFs faktablad om skötselåtgärder som gödsling, bevattning, gödsling mm.

Gödsling

En av de viktigaste parametrarna för att få en bra grästillväxt är tillgången på näring. På danska fairways används i genomsnitt ca 50 kg N per ha och år. Det är i underkant för att ge en tät, konkurrenskraftig gräsyta. Erfarenheter visar att man bör upp till minst 75 kg N per ha och år, för att få en tät och konkurrenskraftig gräsyta mot ogräs. Ogräset försvinner inte, men dess utbred-

ning och inflytande på spelet minskar. Det kan dock medföra att man får öka klippfrekvensen på gräsytan. Anläggningen får väga minskad ogräspåverkan mot ev ökad klippfrekvens.

Försök från USA har dessutom visat att kväveformen har betydelse för ogräsmängden. Flytande urea på fairway med rödsvingel och ven hade betydligt mindre ogräs jämfört med fast gödning.

Det är också bra att fördela ut gödseln vid många tillfällen under säsongen, för att få en jämn grästillväxt och jämn konkurrens mot ogräset.

Stödsådd

En tät gräsyta med bra arter- och sorter (hög skotttäthet) minimerar påverkan och utbredning av ogräs. En mekanisk bearbetning av ytan kan vid stödsådd, kan stimulera nya ogräs att gro.

De flesta försök har visat att det bara är rajgräs som har förmåga och kapacitet att vid stödsådd etablera sig en befintligt grästurf. Men även i dessa försök har effekten på ogräs i de flesta studierna varit dålig, i varje fall inom en tidsram på 2-3 år. Möjligtvis uppnås en bättre effekt på ogräset när de nya och skotttäta sorterna blivit väl etablerade, flera år efter stödsådden. (Bild 1)

Bild 1. Viborg golfbana. Här ser man effekten på ogräs mängden, 10 – 15 år efter att fairway ytan stödsåddes med en mix av rödsvingel och ven. Den blå blå pilen markerar den stödsådda arealen. Foto: Per Knudsen

Klippning

En viktig faktor vid klippning i förhållande till ogräs på fairway är att aldrig klippa bort mer än 1/3 av bladets längd, vid varje klippning. När det tas bort mer av bladet, tar det lång tid för gräset att bilda nya blad och därmed ökar risken att ogräs kan komma in och etablera sig i turfen.

Några ogräs blommar och sätter frö. Fundera över klipprutinerna och försök att klipp de ytor med mest ogräs sist, för att minska risken att flytta runt frön.

Undvik att nya ogräs etablerar sig

Nya ogräs kan etablera sig om det förekommer ytor med bar jord, i form av

exempelvis maskhögar, uppslagen torv, körskador eller allmänt dålig gräsväxt.

”Maskhögar”

Ogräs kan etablera sig i jordhögar från maskar, på gräsytan. Se till att gräsytan på hösten har så få maskhögar som möjligt.

Det finns exempel på banor som undviker att klippa fairway under perioder för att inte trycka ut maskhögar, som då kan fungera som perfekta ”såbäddar” för ogräs.

Det finns också exempel på på banor som använder en dyrtare lösning. De dressar fairways med sand så maskhögar blir mer porösa och inte så lätt blir uttryckta jordfläckar.

Andra har haft bra effekt av att använda försurande gödselmedel.

Uppslagen torv

Uppslagen torv skall lagas med material och frö så fort som möjligt, så de snabbt läker ihop. När de står öppna är de perfekt inkörsport för ogräs.

Några klubbar har varit lyckosamma när de skickat med spelarna material med frö för att laga sina märken på fairway.

Minska ogräsförekomsten

Herbicider tar bort de flesta ogräsen. Dessvärre finns det inte mekaniska eller andra tekniska metoder som är lika effektiva mot fleråriga ogräs. Man kan däremot få en tydlig minskning av ogräset.

Några metoder är mycket tidskrävande och verkar ofta bäst på några få arter. Vertikalskärning och ytharvning har provats i olika försök. I olika kombinationer kan man se viss reduktion av ogräsförekomsten, men man har inte reducerat bestånden speciellt mycket. Några greenkeepers har bra erfarenheter av dessa metoder, när de används under de perioder när gräset är stressat, exempelvis vid torrperioder .

Undvik spridning av ogräsfrö mm

Spridning av frö från ruffar eller andra närliggande arealer till fairway kan vara ett problem. Traditionellt klipps ruffen under hösten, men ser man att många ogräs blommar och sätter frö i ruffen kan det vara lämpligt att slå den innan den blommar, för att minska fröspridning. Vid sen klippning och icke uppsamling av materialet sker eftermognad av fröna och risk för spridning.

Betning med djur i flyttbara inhängnader som flyttas runt på banan, kan vara en annan lösning på att undvika blomning och fröspridning. se även IPM faktablad om betning med djur.

Minimering av ogräs på fairway och andra kortklippta gräsytor

Januari 2016

Minimera påverkan på spelkvaliteten

Ogräs är ett problem för spelkvaliteten. När det förekommer i stora mängder eller när enskilda plantor blir stora.

Om ogräsplantorna kan hållas nere i tillväxt och utbredning kan effekten på spelkvaliteten minskas.

Arbetet med ogräsbekämpning kan i vissa fall gå ut på att minska storleken på ogräs plantor.

Erfarenheter från Sverige är att regelbunden vertikalskärning av gräsytor med främst maskrosor gör att dess blad blir mindre och mer uppstående. Samma effekt med uppstående blad, kan man få i grästurf där gräset växer mycket bra och är av en typ som växer upprätt.

Sammanfattning

Ogräs invaderar gräsytor som har otillräckligt med näring, är dåligt klippta eller där jorden är kompakt.

Gräsytor som är i dålig kondition på grund av sjukdomar, mekaniska skador eller vinterskador har också stor sannolikhet att bli invaderat av olika ogräs. Det är ju på bara ytor och ytor med svag turf som ogräs invaderar effektivt. Ogräsinväsning kan förhindras av bra grästurf och förebyggande åtgärder.

De flesta ogräs som ger problem gynnas av speciella förhållanden exempelvis låg näringsstatus, kompakta förhållanden mm.

Kunskap om ogräsarten kan visa vilka problem som finns i ett område och vilka åtgärder som skall göras när det gäller att minska förekomsten av ogräs.

Nordiska greenkeepers (IPM ambassadörer) som har kvalitetssäkrat texten och som kan hjälpa till med goda råd om minimering ogräs på kortklippta gräsytor

Thomas Pihl

Furesø GK, Danmark
greenkeeper@fggolf.dk
Tlf. + 45 22120148

Håkan Rasmusson

Värpinge GK, Sverige
Hakan@varpingegolfbana.se
Tlf. + 46 70 518 91 30

Daniel Kristiansen

Fana GK, Norge
daniel@fanagolf.no.
Tlf. + 47 982 55 627

PG Pettersson

Hofgård GK, Sverige
Kansli@hofgard.se.
Tlf. + 46 70 523 66 20

Författare

Anne Mette Dahl Jensen
Københavns Universitet

Översättning: Peter Edman, SGF
Form: Karin Schmidt

Läs mer i STERFs faktablad

- Betning med djur – en del av IPM strategin
- Maskrosor
- Vitklöver
- Åkertistel
- Skräppor
- Ogräsbekämpning vid etablering
- Registrering av ogräs